

Musk yönetimindeki X: Gizli siyasi güçlendirme, düzenleme kaçırma ve demokratik altyapının ele geçirilmesi

Elon Musk, 2022 yılında Twitter'ı satın alıp adını X olarak değiştirdiğinde, bu satın almayı sivil erdem diliyle süsledi: Özgür konuşmanın gelişeceği bir "dijital kamu meydanı". Bu çerçevede bir yalandı. Uygulamada Musk, X'i, opak algoritmalar, paraya çevrilmiş etki ve şeffaflık mekanizmalarının kasıtlı olarak yıkılması yoluyla siyasi söylemi aktif olarak çarpıtan bir platforma dönüştürdü. Tarafsızlığı korumaktan uzak olan X, aşırı sağ anlatılar ve otoriter sempatiler lehine güçlü bir şekilde **gizli siyasi tanıtım vektörü** haline geldi.

Avrupa Birliği düzenleyicileri, araştırmacıların, gazetecilerin ve sivil toplum gruplarının uzun süredir şüphelendiği şeyi doğruladı: **X, reklam şeffaflığı, siyasi etiketleme ve araştırmacılar için erişim konusundaki yasal yükümlülüklerini ihlal ediyor**. Bunlar küçük teknik ihlaller değil. Bunlar, **büyük ölçekte beyan edilmemiş siyasi etkiye** olanak tanıyan yapısal kararlardır. Musk'ın platformu yalnızca manipülasyona *izin* vermiyor – ondan **kâr ediyor**, ücretli hesapların ayrıcalıklarını ve algoritmik teşvikleri belirli siyasi aktörleri güçlendirmek için kullanırken, bunun ardındaki mekanizmayı gizliyor.

Bu makale net bir suçlama sunuyor: **X, beyan edilmemiş bir siyasi reklam sistemi olarak işliyor**, AB yasalarını doğrudan ihlal ediyor ve muhtemelen Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kampanya şeffaflık kurallarına da aykırı. Kanıtlar ezici, niyet açık ve etki küresel.

Denetimden opaklığa: Kaçınma modeli

Musk'ın devralmasından sonraki birkaç hafta içinde, Twitter'ın zaten kırılğan olan yönetişimi söküldü. **Güven ve Güvenlik Konseyi** – harici bir hesap verebilirlik organı – aniden feshedildi. Politikalar yeniden yazıldı, ekipler küçültüldü ve sivil toplum ile gazetecilerin erişimi kısıtlandı. Musk'ın "ifade özgürlüğü" vizyonu, hızla **onun ideolojik gündemine uyum sağlayanlar için tam özgürlük** olarak ortaya çıktı.

Aynı zamanda Musk, **ücretli doğrulama** sistemini getirdi ve görünürlüğü fiilen paraya çevirdi. Mavi tik artık bir özgünlük nişanı değil, algoritmik kayırmacılığın biletiydi. Doğrulanmış hesaplar – genellikle siyasi operatörler, provokatörler veya propagandacılar – artırılmış dağıtım aldı ve çoğu durumda **platform gelirlerini paylaştı**, mali teşvikleri doğrudan siyasi mesajlara bağladı.

Bu bir hata değildi. Bu, **stratejik bir yeniden tasarımı**dı: güvenlik önlemlerini kaldırmak, organik ve ücretli konuşma arasındaki sınırları bulanıklaştırmak ve Musk'ın siyasi müttefiklerine hizmet etmek için öneri sistemlerini silahlandırmak.

Algoritmik manipölasyon bir yan etki değil – iş modeli

X'in öneri sistemi tarafsız bir hakem değil. Bu, **kasıtlı olarak ayarlanmış bir siyasi amplifikatör**. Musk'ın devralmasından önce yapılan iç araştırmalar, Twitter'ın zaman çizelgesinin zaten **sağcı içeriği orantısız bir şekilde güçlendirdiğini** doğruladı. Musk yönetiminde bu dengesizlik daha da derinleştii.

Mart 2023'te X'in açık kaynak kodu yayınlaması, bir oyalamadan başka bir şey değildi. Tweet sıralaması için iskelet bir çerçeve ortaya koysa da, **kritik operasyonel verileri** gizledi: gerçek zamanlı parametre değişiklikleri, manuel geçersiz kılmalar ve ücretli statünün görünürlük üzerindeki etkisi. Kamu, hâlâ önemli olan değişkenlere erişemiyor: Kim tanıtılıyor? Kim bastırılıyor? Ve neden?

Bağımsız denetimlerden açıkça görülen şu: **sağcı, milliyetçi ve komplo teorilerine bağlı hesaplardan gelen siyasi içerik, "Sizin İçin" akışına hakim** – özellikle bu hesaplar paraya çevrilmiş veya doğrulanmışsa. Aslında, X **siyasi erişimi satıyor**, bu tür işlemlerin reklam teşkil ettiğini inkar ederken.

Bu bir spekülasyon değil. Bu, çok sayıda hakemli çalışma ve sahte hesaplarla yapılan deneylerle desteklenen ölçülebilir bir önyargı. Bir platformun organizasyon ilkesi etkileşim olduğunda, **öfke kazanır, gerçeklik kaybeder ve demagoglar gelişir**.

Karanlık desenler, sahte şeffaflık ve ücretli siyasi etki

AB'nin X'e karşı **Dijital Hizmetler Yasası (DSA)** ve **2024/900 sayılı Siyasi Reklam Yönetmeliği** kapsamındaki ön bulguları yıkıcı:

- X, **karanlık desenler ve yanıltıcı arayüz tasarımı** yoluyla kullanıcıları yanıltıyor.
- **İşlevsel bir reklam deposunu sürdüremiyor**, seçmenlerin kendilerini kimin hedef aldığını bilme hakkını reddediyor.
- **Meşru araştırmacıları** sistemik riskleri denetlemek için gerekli verilere erişimden engelliyor.

Bunlar tesadüf değil. Bunlar taktikler. X, **erişimi kasıtlı olarak engelliyor**, tam şeffaflığın **organik etkileşim kılığına girmiş koordineli siyasi güçlendirmeyi** ortaya çıkaracağını biliyor.

Ücretli doğrulama bu planın merkezinde. Doğrulanmış hesaplar, **sıralamalarda ayrıcalıklı muamele, gelir paylaşımı uygunluğu** ve **artırılmış erişim** avantajlarından yararlanıyor – içeriklerinin dezenformasyon, nefret veya siyasi propaganda yayması durumunda bile. Bu özellik, platformu etkin bir şekilde **ideolojik aktörler için ücretli bir megafona** dönüştürüyor.

Avrupa Birliği'nde bu davranış, siyasi reklamların, sponsor kimliğinin ve hedefleme için hassas kişisel verilerin kullanımının açıklanmasını gerektiren yasaları doğrudan ihlal ediyor. Birleşik Krallık'ta, seçim yasası kapsamındaki **dijital iz gerekliliklerine** aykırı. Amerika

Birleşik Devletleri'nde, **FEC ve FTC düzenlemelerine** çevrimiçi siyasi iletişim ve yanıltıcı pazarlama konusunda tehlikeli bir şekilde yaklaşıyor.

Elon Musk tarafsız bir gözlemci değil – siyasi çarpıtmanın mimarı

2024 yılına gelindiğinde Musk, **Donald Trump'ı açıkça destekledi**, platformunda aşırı sağ figürleri ağırladı ve kurumsal politika kisvesi altında doğrudan siyasi mesajlaşmaya katıldı. Bunlar sıradan destekler değil – bunlar bir **platform sahibinin seçim söylemine maddi müdahaleleri**.

Platform politikası, teknik tasarım ve gelir teşvikleri üzerindeki kontrol, Musk'ın **sistemi kendi siyasi müttefiklerini ödüllendirmek ve muhalefeti bastırmak için eğmesine** olanak tanıyor. Sonuç, bir geri bildirim döngüsü: Görüşlerini pohpohlayanlar veya maksimum etkileşim sağlayanlar zirveye çıkar; diğerleri boğulur veya para kazanma haklarından mahrum bırakılır.

Bu sadece tehlikeli değil – bu, **koda işlenmiş yapısal önyargı**. “İfade özgürlüğü” üzerine hiçbir poz, bir milyarderin siyasi görünürlük altyapısını kontrol ettiği bir **çıkar çatışmasını** gizleyemez.

Yasal çizgi aşıldı

AB'de “siyasi reklam” için eşik net: **Ücretli veya maddi olarak desteklenen herhangi bir siyasi içerik yayılımı etiketlenmeli, arşivlenmeli ve denetlenebilir olmalı**. X, bu üç yükümlülüğü de görmezden geldi.

Siyasi reklamların şeffaflığı ve hedeflenmesi hakkındaki Yönetmelik (2024/900), X'in sistematik olarak görmezden geldiği açıklamaları gerektiriyor. **Dijital Hizmetler Yasası**, X gibi çok büyük platformların doğrulanmış araştırmacılara erişim sağlamasını ve güvenilir reklam depolarını sürdürmesini zorunlu kılıyor. X bu kurallara meydan okudu – ve düzenleyiciler bunları uygulamak için zaten harekete geçti.

Birleşik Krallık'ta, **2022 Seçim Yasası**, siyasi mesajlardan kimin sorumlu olduğunu tanımlayan dijital izler gerektiriyor. X'in mevcut düzeni – ücretli hesapların etiketsiz, finansman açıklamasız veya hedefleme şeffaflığı olmadan siyasi mesajları tanıttığı – **bu yasayı alaya alıyor**.

Amerika Birleşik Devletleri'nde FEC ve FTC, açık savunuculuk ve yanıltıcı pazarlama üzerinde yetkiye sahip. **Bir platform sahibinin ücretli görünürlüğü, para kazanma ve algoritmik manipülasyonu** denetimden muaf değil. Henüz yaptırım eylemi alınmamasının tek nedeni, **platform lobiciliği ve yasal belirsizlik tarafından yaratılan düzenleyici boşluk** – hukuki masumiyet değil.

Kanıtlar var – X sadece görmeyi istemiyor

Önemli kayıtlar mevcut. Bunlar şunları içerir:

- **Dahili iletişimler**, siyasi içeriğin nasıl işlendiğini, sıralandığını ve paraya çevrildiğini detaylandırıyor.
- **Faturalandırma ve sponsorluk kayıtları**, kimin hangi erişim için ödeme yaptığını gösteriyor.
- **Algoritma değişiklik günlükleri ve geçersiz kılma raporları**, kimin ne zaman tanıtıldığını ortaya koyuyor.
- **Reklam deposu verileri**, yasaya göre siyasi kampanyaları, sponsorları ve hedefleme stratejilerini açıklamalı.

X bunları sağlamayı reddediyor – çünkü yok oldukları için değil, **platformun beyan edilmemiş bir siyasi reklam sistemi olarak işlediğini kanıtlayacakları için**.

Açıklamayı zorlamak için tüm düzenleyici araçlar mevcut. AB bunları zaten kullanıyor. ABD ve Birleşik Krallık da takip etmeli.

Bahaneler artık işe yaramıyor

- **“Algoritmayı açık kaynak yaptık.”** → Yanlış. Kod sürümü eksik ve güncel değil. Anahtar ağırlıklar, politikalar ve canlı müdahaleler gizli kalıyor.
- **“Etkileşim ideolojik değil.”** → Alakasız. Etkileşimi maksimize eden sistemler, yapısal olarak aşırı, kabileci ve genellikle sağcı içeriği tercih eder. Bu, siyasi sonuçları olan bir tasarım seçimidir.
- **“Algoritmalara karşı yasa yok.”** → Yanıltıcı. **Beyan edilmemiş siyasi etkiye, opak reklam sistemlerine ve kullanıcıları ücretli içerik konusunda yanıltan platformlara** karşı yasalar var. X bu üçünü de ihlal ediyor.

Bu bir tartışma değil – demokratik bir acil durum

Siyasi söylem sorun değil. **Beyan edilmemiş siyasi söylem manipülasyonu sorun**. Platformlar kimin konuştuğunu, kimin ödediğini ve görünürlüğün nasıl tasarlandığını gizlediğinde, demokratik söylemin temelleri çöker.

X sadece şeffaflık testinde başarısız olmuyor – bunu **aktif olarak baltalıyor**. Sistemleri, **organik viralite ile ücretli propaganda arasındaki çizgiyi bulanıklaştırıyor**, liderliği ise bu kafa karışıklığından siyasi ve finansal olarak kâr ediyor.

Bu artık bir platform politikası meselesi değil. Bu, **yasal sorumluluk ve demokratik hayatta kalma** meselesi.

Sonuç: X'e karşı dava

X, beyan edilmemiş bir siyasi reklam motoru olarak işliyor. Etki satıyor, sponsorluğu gizliyor, denetimi devre dışı bırakıyor ve sahibinin ideolojik ve finansal çıkarlarına en iyi

hizmet eden içeriği ödüllendiriyor.

Yasal yükümlölükler net. İhlaller belgelenmiş. Sonuçlar muazzam.

Artık bunun bir ifade özgürlüğü tartışması gibi davranmayı bırakmanın zamanı geldi.

Düzenleyicilerin harekete geçme zamanı – ve vatandaşların, **siyasi gerçekliği**
şekillendiren platformların siyasi yasaya tabi olmasını talep etme zamanı.

Bu bir hata değil. Bu bir plan.